

Vấn đề dân chủ và thực hiện dân chủ trong các trường đại học ở Việt Nam hiện nay

TS. TRẦN THỊ MINH NGỌC

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: minhngoc351@yahoo.com

Nhận ngày 28 tháng 5 năm 2023; chấp nhận đăng tháng 7 năm 2023.

Tóm tắt: Vấn đề dân chủ và thực hiện dân chủ trong công cuộc đổi mới ở nước ta gần 40 năm qua là một trong những vấn đề lý luận và thực tiễn quan trọng, thu hút sự quan tâm của các nhà khoa học, các nhà lãnh đạo các cấp, các lĩnh vực. Các công trình đã tiếp cận từ nhiều phương diện, góc độ khác nhau và đạt được nhiều kết quả góp phần vào việc tổng kết thực tiễn và khái quát về mặt lý luận. Có thể nói, kết quả nghiên cứu 40 năm qua, chúng ta đã hình dung tương đối rõ nét về dân chủ và thực hiện dân chủ ở nước ta dưới sự lãnh đạo của Đảng. Trên cơ sở phân tích một số vấn đề lý luận về dân chủ, thực hiện dân chủ và thực trạng thực hiện dân chủ trong các trường đại học ở nước ta hiện nay, bài viết đã luận chứng một số giải pháp nhằm thực hiện dân chủ trong các trường đại học hiện nay.

Từ khóa: dân chủ; thực hiện dân chủ; các trường đại học và sinh viên Việt Nam.

Abstract: Democracy and the implementation of democracy in Vietnam's renewal process during the past nearly 40 years is one of the important theoretical and practical issues that attract the attention of scientists, leaders at all levels and fields. Previous studies have approached different aspects and gained lots of achievements, contributing to the summary of practice and generalization of theory. It can be said that the research results of the past 40 years have given us a relatively clear picture of democracy and implementation of democracy in our country under the Party's leadership. On analyzing a number of theoretical issues about democracy, implementing democracy and the current situation of implementing democracy in universities in our country, the article has put forward a number of solutions to implement democracy in universities.

Keywords: democracy; implementing democracy; Vietnam's universities and students.

1. Dân chủ và thực hiện dân chủ

Khái niệm dân chủ xuất hiện từ rất sớm (những năm 500 TCN ở Hy Lạp), sau đó được bổ sung phát triển cùng với các nền văn hóa La Mã Cổ đại, Ấn Độ Cổ đại, Châu Âu, Nam, Bắc Mỹ.

Theo cách hiểu của những nhà nghiên cứu trên cơ sở chủ nghĩa Mác - Lênin, dân chủ có ba nội dung cơ bản sau:

Một là, dân chủ là một phạm trù thuộc lĩnh vực chính trị, do đó, chế độ dân chủ là một lĩnh vực nhà nước. Đây là nội dung được những người thuộc phái dân chủ tư sản cho là cốt lõi nhất, được thống nhất cao nhất trong hệ thống.

Hai là, dân chủ là một hình thức của các tổ chức xã hội.

Ba là, dân chủ là một giá trị xã hội mang tính toàn cầu và với cách hiểu này, dân chủ có nghĩa là "dân là chủ" và "dân làm chủ". Do vậy, nhà nước có thể mất đi, chế độ nhà nước có thể bị sụp đổ ở nơi nào đó, không vì thế mà dân chủ mất đi hay tự tiêu vong.

Từ ba nội dung này, chúng ta có thể rút ra điều gì? Đó là dân chủ không chỉ là phạm trù chính trị mà còn là phạm trù xã hội. Mặt khác, nó không chỉ là phạm trù lịch sử mà còn là phạm trù vĩnh cửu với nghĩa chừng nào con người và xã hội loài người còn tồn tại thì chừng đó dân chủ vẫn còn tồn tại với tư cách một giá trị nhân loại chung.

Từ việc nghiên cứu các chế độ dân chủ trong lịch sử, các nhà sáng lập chủ nghĩa Mác - Lênin khẳng định: Dân chủ là sản phẩm và là kết quả của công

cuộc đấu tranh cho những giá trị tiến bộ của nhân loại. Từ đó ta có thể khẳng định rằng: Dân chủ là một giá trị nhân văn của nhân loại. Đó là phương tiện tất yếu để con người vươn tới tự do.

Chủ tịch Hồ Chí Minh là người cộng sản Việt Nam đầu tiên đã khẳng định: Dân chủ, trước hết là một giá trị xã hội mang tính toàn nhân loại. Người khẳng định: Dân là chủ và dân làm chủ. Mặt khác, khi coi dân chủ là một thể chế chính trị, một chế độ xã hội, Người lại cho rằng: Chế độ ta là một chế độ dân chủ tức là nhân dân là người chủ, mà chính phủ là người đầy tớ trung thành của nhân dân. Theo những người sáng lập chủ nghĩa Mác - Lênin, trong xã hội có giai cấp đối kháng, dân chủ bao giờ cũng mang tính giai cấp, không có dân chủ chung chung, trừu tượng, phi giai cấp. Bản chất của dân chủ được thể hiện ở tính giai cấp. Dân chủ bao giờ cũng phản ánh lợi ích của giai cấp nắm giữ tư liệu sản xuất của xã hội. Như đã khẳng định ở trên, dân chủ là một phạm trù lịch sử.

Điều cần chú ý khi nghiên cứu dân chủ, đó là phải khẳng định dân chủ có nội dung toàn diện bao gồm các mặt của đời sống kinh tế - chính trị - xã hội. Tùy từng lĩnh vực, từng mặt hoạt động cụ thể mà xác định được những nội dung dân chủ

Như đã trình bày ở trên, khái niệm dân chủ xuất hiện rất sớm, xã hội phát triển đến đâu thì khái niệm dân chủ thay đổi đến đấy. Song vấn đề có ý nghĩa là thực hiện dân chủ, thực hiện dân chủ cũng có quá trình phát triển theo thời gian, vào hoàn cảnh cụ thể. Theo quan điểm của những nhà sáng lập chủ nghĩa Mác - Lênin: Theo nghĩa chung nhất thực hiện dân chủ là đưa những nội dung dân chủ vào thực tế cuộc sống. Đó chính là quá trình hiện thực hóa cuộc sống, trong đời sống kinh tế - xã hội những nội dung dân chủ phù hợp với một chế độ xã hội cụ thể đã được xây dựng và khái quát về phương diện lý luận. Đây là điều phổ biến hiện nay về khái niệm thực hiện dân chủ. Bởi vì mục đích của Đảng là phải xây dựng xã hội dựa trên cơ sở thực tiễn dân chủ do đó, phải giành lấy dân chủ. Chúng ta đều nhận thực rõ, nước ta là nước dân chủ, do đó giành lấy dân chủ và thực hiện dân chủ là nhiệm vụ trước mắt song cũng đầy khó khăn của chúng ta. Song đây là sứ mạng chính trị và cũng là lý do tồn tại của chính đảng cách mạng

với tư cách là bộ phận tiên tiến, có kỷ luật nhất trong phong trào cộng sản và công nhân thế giới.

Theo V.I.Lênin, nguyên tắc dân chủ trong xây dựng các quyết sách chính trị của Đảng được thể hiện ở chỗ tất cả các chủ trương, đường lối, nghị quyết của Đảng phải được tham gia đóng góp ý kiến của tất cả các đảng viên của Đảng dưới nhiều hình thức như:

- Thông qua đóng góp trực tiếp từ các cơ sở
- Thông qua đại hội đại biểu đảng viên
- Thực hiện thông qua các cơ quan ngôn luận của Đảng

V.I.Lênin yêu cầu: Mọi vấn đề của Đảng phải được thông qua rộng rãi và công khai, phải có ý kiến của mọi đảng viên trong tổ chức Đảng. Vấn đề thảo luận, xin ý kiến đảng viên phải được đưa ra thảo luận trong những hội nghị rộng rãi, chứ không phải là thảo luận trong các cơ quan lãnh đạo nhỏ, hẹp, trong các cuộc họp nhỏ bé, trong nội bộ một đoàn thể nào đó.

Do vậy nói đến thực hiện dân chủ trong Đảng, V.I.Lênin yêu cầu phải công khai mọi vấn đề trong Đảng cho tất cả đảng viên đều được biết, để bàn bạc, để đi đến thống nhất về tư tưởng, quan điểm và định hướng hành động trong thực tiễn. Các vấn đề khác dưới sự lãnh đạo của Đảng cũng phải được nhận thức và vận dụng như vậy, không có hoạt động nào dưới sự lãnh đạo của Đảng, của dân mà được hiểu và hành động tùy tiện, ngoài vòng pháp luật, tách ra khỏi sự lãnh đạo của Đảng.

Vì vậy, thực hiện dân chủ là biết phát huy sức mạnh trí tuệ của mọi người, phát huy trí tuệ của Đảng, đảm bảo Đảng luôn mãi là đội tiên phong chính trị của giai cấp công nhân, đủ sức mạnh hoạch định những chủ trương, đường lối cách mạng đúng đắn, sáng tạo, vạch đường cho cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân và nhân dân lao động giành thắng lợi. Mở rộng dân chủ tự do phê bình ở mọi lúc, mọi nơi, có thể mới phát huy trí tuệ của Đảng. Đảng ta là Đảng cầm quyền, dân chủ càng sâu rộng thì càng hiệu quả dân chủ càng cao

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh thực hiện dân chủ trong Đảng vấn đề mấu chốt là thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ. Dân chủ tập trung không chỉ là nguyên tắc lãnh đạo mà còn là chế độ lãnh đạo cầm

quyền. Người chỉ ra rằng, người vào Đảng là để làm đầy tớ của dân, là công bộc của dân chứ không phải để đầu cưỡi cổ dân.

Để thực hiện và mở rộng dân chủ, theo Chủ tịch Hồ Chí Minh cần phải chống bệnh quan liêu, chuyên quyền, mệnh lệnh của cán bộ. Bác chỉ ra có loại cán bộ nói thì nói dân chủ song làm thì quan chủ, trái ngược với lợi ích của quần chúng nhân dân, trái ngược với đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước.

Thực hiện dân chủ trong xã hội phải hướng đến mục tiêu làm cho dân ai cũng được hưởng quyền dân chủ tự do, làm cho đời sống vật chất và đời sống tinh thần của nhân dân ngày càng được nâng cao. Cao hơn nữa, phát huy dân chủ, mở rộng dân chủ để nhân dân thực sự tham gia vào quản lý nhà nước, từ đó động viên được mọi người.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi tự phê bình và phê bình là thứ vũ khí sắc bén nhất để thực hiện dân chủ trong Đảng để Đảng luôn trong sạch, vững mạnh. Chỉ có thực hiện dân chủ rộng rãi thì mọi cán bộ, đảng viên, nhân dân mới tích cực, dám nói thẳng, nói thật. Song mở rộng dân chủ trong tự phê bình và phê bình, theo Người, không có nghĩa là muốn phê gì cũng được, ai cũng có thể đem ra phê bình, trong khi cán bộ lãnh đạo mang nặng chủ nghĩa cá nhân, thích được đề cao, tăng bốc, nịnh nọt. Người lãnh đạo phải cả gan nói, cả gan đề ra ý kiến.

Một trong những nội dung hết sức quan trọng để thực hiện dân chủ trong Đảng được Chủ tịch Hồ Chí Minh thường xuyên quan tâm và đặc biệt nhấn mạnh và thực hiện dân chủ trong công tác cán bộ. Công việc thành công hay thất bại đều do cán bộ tốt hay kém. Vấn đề cán bộ là một vấn đề trọng yếu, rất cần kíp. Hồ Chí Minh thường nhắc nhở đội ngũ cán bộ các cấp. Người còn chỉ ra: Muốn dùng cán bộ cho đúng phải hết sức khách quan, công tâm và đặc biệt là phải chống tư tưởng cục bộ, địa phương, chủ quan, óc hẹp hòi.

Với Hồ Chí Minh, thực hiện dân chủ trong Đảng đồng nghĩa với việc cán bộ, đảng viên của Đảng nói không với thái độ gia trưởng, quan liêu, mệnh lệnh, nói không với mọi sự áp đặt công việc đồng thời phải chú trọng, thường xuyên kiểm tra công tác Đảng của các tổ chức đảng cấp dưới.

Lãnh đạo không mang tính tập thể thì sẽ đi đến cái tệ bao biện, độc đoán, chủ quan, kết quả là hỏng việc. Phụ trách không do cá nhân thì sẽ đi đến tệ bừa bãi, lộn xộn, vô chính phủ. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, tập thể lãnh đạo và cá nhân phụ trách càng phải luôn luôn đi với nhau.

2. Thực trạng thực hiện dân chủ trong các trường đại học ở nước ta

Từ nhận thức đúng đắn dân chủ trong Đảng qua đó phát huy được vai trò to lớn của dân chủ đối với sự phát triển của đất nước nói chung và ngành giáo dục nói riêng. Thực hiện tốt dân chủ ngoài xã hội lại tạo điều kiện cho việc rèn luyện giáo dục đảng viên của Đảng, từ đó phát huy tốt nhất phẩm chất đạo đức, bản lĩnh chính trị và trí tuệ của đảng viên vào việc xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh.

Thực tế cho thấy trong mọi giai đoạn cách mạng, Đảng ta luôn quán triệt nguyên tắc tập trung dân chủ, coi trọng tính dân chủ, quan tâm mở rộng và phát huy dân chủ trong Đảng cũng như ngoài xã hội. Chính việc thực hiện dân chủ một cách khoa học, có nguyên tắc đã trở thành chìa khóa mở ra sự thành công của Đảng trên mọi phương diện, trong đó có lĩnh vực giáo dục bậc đại học. Việc thực hiện dân chủ trong các trường đại học suốt thời kỳ đổi mới đến nay đã đem lại kết quả đáng khích lệ trên nhiều mặt. Điều đó có sức hấp dẫn và quy tụ được mọi hoạt động của nhà trường trong bầu không khí dân chủ. Điều đó củng cố được niềm tin của người dạy và người học trong công cuộc xây dựng dân chủ trong trường đại học.

Tuy nhiên, đi vào cụ thể việc thực hiện dân chủ trong nhà trường ở bậc đại học còn nhiều yếu kém, bất cập. Có những yếu kém có thể sớm khắc phục, có những yếu kém muốn giải quyết nó cần một quá trình lâu dài đầy khó khăn, không đơn giản thấy nó là giải quyết được nó. Bởi có những hạn chế đã trở thành nếp, thành thói quen từ nhiều năm đề lại.

Trong quá trình thực hiện công cuộc đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo, vấn đề dân chủ trong các trường đại học đã có những chuyển biến nhất định. Tuy nhiên tất cả các khâu của quá trình dân chủ trước đây từ nhận thức đến quá trình dạy và học, mối quan hệ của các đối tượng thực hiện dân chủ đều có nhiều hạn chế nhất định. Ta đã sống với

những thói quen thiếu dân chủ, nên ngày nay nhiều người muốn giữ nếp sống thiếu dân chủ. Những người có chức, có quyền thì muốn giữ nếp sống cũ vì lợi ích núp kéo họ cho nên họ không muốn thay đổi, mà giữ sự độc tài, chuyên quyền. Những cán bộ, giảng dạy và sinh viên thì an phận cho an thân. Một số cán bộ giảng viên, nhân viên, sinh viên và phụ huynh sinh viên ở một số nơi, một số vùng còn hạn chế nhận thức trên một số mặt, không hiểu hoặc không hiểu đầy đủ, không nắm vững rõ quyền lợi, nghĩa vụ của bản thân gây nên không ít khó khăn cho việc quản lý, điều hành của nhà trường. Một số trường học, người đứng đầu chưa tạo điều kiện cho giáo viên được phát huy quyền dân chủ tập thể của mình, chưa thực hiện nguyên tắc □ dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra □ Bởi vậy một số cán bộ, giảng viên, nhân viên còn rụt rè không mạnh dạn phát huy quyền dân chủ hoặc có những trường hợp hiểu sai về dân chủ, lạm dụng dân chủ dẫn đến khâu chủ quan quá trớn và hậu quả đáng tiếc là mất đoàn kết trong nhà trường.

Thực hiện dân chủ trong các trường đại học hiện nay đã trở thành một nhu cầu cấp bách để tạo ra một môi trường làm việc ở đó không chỉ phát huy được quyền làm chủ của nhân dân mà còn đặt ra yêu cầu đối với việc xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức có đủ phẩm chất, năng lực làm việc có năng suất, chất lượng, hiệu quả, không tham nhũng, lãng phí, quan liêu, phiền hà, sách nhiễu.

Trong Di chúc Chủ tịch Hồ Chí Minh (1969) để lại trước lúc đi xa, Bác nhận xét về thanh niên và chỉ rõ tầm quan trọng của việc giáo dục đạo đức cho lớp trẻ □ Đoàn viên thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa □ hòng □ vừa □ chuyên □ Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết. Quán triệt những quan điểm ấy, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn coi trọng việc giáo dục, bồi dưỡng thanh niên, sinh viên. Ngay từ Đại hội IX, Đảng ta khẳng định: Đối với thế hệ trẻ, cần chăm lo giáo dục, bồi dưỡng đào tạo, phát triển toàn diện về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống, văn hóa, sức

khỏe, nghề nghiệp, giải quyết việc làm, phát triển tài năng và sức sáng tạo, phát huy vai trò xung kích trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Chúng ta đều nhận thức đúng đắn rằng, giới trẻ trong đó có sinh viên những người sinh ra và lớn lên trong thời kỳ đổi mới của đất nước, là đối tượng nhạy cảm nhất trước những biến đổi vô cùng nhanh chóng của đất nước và thế giới. Họ mang đầy đủ những đặc điểm chung của con người và cả những đặc điểm riêng của lứa tuổi như trẻ tuổi, có trình độ và năng lực sáng tạo, khả năng tiếp nhận cái mới nhanh và linh hoạt thích nghi kịp thời với những thay đổi nhanh chóng của xã hội hiện đại, có khả năng phát triển nhanh về tin học và ngoại ngữ, điều đó giúp cho họ tiếp cận cái mới nhanh. Những đặc điểm ấy hình thành và phát triển do nguyên nhân chủ quan và khách quan, có mặt tích cực và cũng có mặt tiêu cực.

Với ưu thế của tuổi trẻ, lại được trang bị ngoại ngữ, tin học, với sự hỗ trợ của các phương tiện thông tin hiện đại và việc mở rộng dân chủ, đa dạng hóa tiến trình giao lưu quốc tế, sinh viên Việt Nam ngày nay đã hòa nhịp vào dòng chảy mới trong quá trình dân chủ, trong quá trình hội nhập. Điều đó tạo ra sự xích lại gần nhau giữa sinh viên nước ta và sinh viên các nước trên thế giới.

3. Một số giải pháp phát huy dân chủ, tăng cường thực hiện dân chủ trong các trường đại học ở nước ta hiện nay

Để thực hiện tốt dân chủ trong nhà trường một cách thiết thực, hiệu quả, đảm bảo chất lượng, mỗi cá nhân, tổ chức phải phát huy hết quyền, trách nhiệm và nghĩa vụ của bản thân đã được quy định tại các thông tư của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Hơn nữa phải thực hiện tốt những nhiệm vụ cụ thể. Sau đây là một số giải pháp cụ thể:

Trước hết là phải tạo điều kiện cho tất cả các đối tượng hoạt động trong nhà trường nhận thức sâu sắc về vấn đề dân chủ, thực hiện dân chủ. Có thể đánh giá hiện nay phần lớn cán bộ, công chức, viên chức, người lao động và sinh viên chưa nhận thức đúng đắn vấn đề dân chủ và thực hiện dân chủ trong nhà trường nên mỗi thành viên còn lúng túng khi hoạt động, ứng xử, chưa thấy đầy đủ quyền lợi, nghĩa vụ, trách nhiệm của mình. Hậu quả là hầu hết các nhà

trường chưa thấy, chưa thực hiện nên bầu không khí trong nhà trường vẫn là mất dân chủ hoặc hạn chế quyền dân chủ của các thành viên trong nhà trường. Đây là vấn đề không đơn giản mà phải tổ chức giáo dục, học tập cho mọi người nắm được dân chủ, thực hiện dân chủ. Chủ quan, đơn giản hóa vấn đề này đưa đến hậu quả khi ta thực hiện dân chủ trong trường học, hậu quả của nó là độc đoán, chuyên quyền, các quan hệ trong nhà trường không được hiểu và thực hiện đúng mực, đặc biệt là quan hệ thầy - trò, người dạy và người học vẫn là áp đặt hoặc tự do tùy tiện, tự do, bất chấp pháp luật dẫn đến những hiện tượng bất hòa giữa người dạy và người học, lãnh đạo nhà trường và đội ngũ cán bộ, sinh viên.

Thứ hai, từ dân chủ trong Đảng chiếu rọi vào trong ngành giáo dục, vào nhà trường. Vấn đề thành công hay thất bại phải là công tác cán bộ. Muốn nhà trường hoạt động dân chủ phải biết lựa chọn người đứng đầu sau đó là đội ngũ cán bộ cốt cán của nhà trường. Người đứng đầu phải biết lắng nghe và tiếp thu những ý kiến của cá nhân, tổ chức, đoàn thể trong nhà trường thông qua hội nghị viên chức, người lao động hàng năm. Hội đồng trường, sinh hoạt tổ chuyên môn, hoạt động đoàn thể, phụ huynh học sinh, trao đổi trực tiếp cá nhân và có biện pháp giải quyết đúng theo chế độ, chính sách của Nhà nước ban hành, theo nội quy, quy chế, điều lệ của nhà trường và phù hợp với thẩm quyền, trách nhiệm của từng cá nhân. Không tùy tiện, chuyên quyền, độc đoán trong quản lý, điều hành. Người đứng đầu phải là người thay mặt nhà trường công khai, minh bạch mọi hoạt động của nhà trường, đặc biệt chú ý đến các lĩnh vực nhạy cảm như tài chính, công tác cán bộ, khen thưởng, kỷ luật. Mặt khác, người đứng đầu phải là người nêu gương trên mọi lĩnh vực, biết phát huy hoạt động và trách nhiệm của Hội đồng nhà trường, là trung tâm đoàn kết, là nơi hội tụ cán bộ, sinh viên, giáo viên phản ánh xin ý kiến về mọi hoạt động của Nhà trường.

Mặt khác, đội ngũ cốt cán phải tăng cường kiểm tra, giám sát các cấp để kịp thời chấn chỉnh các sai phạm nhằm phát huy tối đa sức mạnh dân chủ trong nhà trường. Thực hiện nghiêm lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh : □ Dân chủ là cái quý báu nhất của nhân dân, chìa khóa vạn năng để giải

quyết mọi khó khăn □

Thứ ba, xây dựng cơ chế quản lý giúp cho nhà trường thực hiện dân chủ. Mọi tổ chức nếu không có cơ chế quản lý thì đều đi chệch hướng, do vậy phải có hệ thống quản lý từ trên xuống vừa tạo điều kiện cho nhà trường hoạt động, vừa quản lý chặt chẽ quá trình hoạt động của nhà trường. Dù trong điều kiện nào cũng phải phát huy tính dân chủ, xây dựng nhà trường là nhà trường dân chủ. Cùng với cơ chế quản lý dân chủ, đầu năm học các trường đại học thực hiện dân chủ năm học theo Thông tư số 11/2020-TT-BGDĐT, ngày 19/5/2020 hướng dẫn thực hiện dân chủ trong hoạt động của cơ sở giáo dục công lập để xây dựng quy chế dân chủ cơ sở cho trường mình, phù hợp điều kiện của nhà trường để thực hiện dân chủ trong hoạt động nhà trường để mọi người có khả năng và điều kiện phát huy những mặt tích cực của mình cho nhà trường. Quy chế dân chủ của trường phải được mọi thành viên trong trường thảo luận công khai đặc biệt là quy chế tài chính và quy chế công tác cán bộ của nhà trường.

Trong thư gửi cán bộ, cô giáo, thầy giáo, công nhân viên, học sinh, sinh viên nhân dịp bắt đầu năm học mới đăng trên Báo Nhân dân số 5299, ngày 16/10/1968, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết: Giáo dục là sự nghiệp của quần chúng. Cần phải phát huy đầy đủ dân chủ xã hội chủ nghĩa và Người cũng cho rằng: Chế độ ta là chế độ dân chủ, tư tưởng phải được tự do, tự do là thế nào? Đối với mọi vấn đề mọi người tự do bày tỏ ý kiến của mình, góp phần tìm ra chân lý.

Vì vậy trong trường học cần có dân chủ. Đối với mọi vấn đề thầy và trò cùng nhau thảo luận, ai có ý kiến gì đều phải thật thà phát biểu. Điều gì chưa thông suốt thì hỏi, bàn cho thông suốt đó là điều kiện tiên quyết để thực hiện dân chủ trong nhà trường.

Thực hiện dân chủ trong trường học là một chủ trương lớn của Đảng ta. Mỗi thành viên của nhà trường, tùy theo vị trí, cương vị của mình mà góp phần thực hiện dân chủ./.